

„Dedičstvo ži!“ Dedičstvo živé, žité, žijúce.

Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2023 na Slovensku

tlačová správa

Miesto konania DEKD: celé územie Slovenskej republiky

Termín konania DEKD: 1.-30. september 2023

Hostujúce mesto otváracieho ceremoniálu: Žilina

Termín a miesto konania otváracieho ceremoniálu: 8. september o 15.00 hod., Mariánske námestie

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (DEKD) sa konajú v 50 štátoch Európy, ktoré podpísali Európsky kultúrny dohovor. Slovensko sa pripojilo k usporiadateľom DEKD v roku 1993.

V tomto roku na Slovensku v rámci DEKD oslávime históriu a vzdelanie pod témou **„Dedičstvo ži!“** Dedičstvo živé, žité, žijúce. (ide o voľný preklad anglického originálu „Living heritage“). DEKD oslavujú spoločné dedičstvo Európy, ale aj našu rozmanitosť. Skúmanie bohatej mozaiky kultúr v Európe podporuje dôveru a porozumenie, väčšiu toleranciu a myslenie presahujúce národné hranice. Všetci z toho máme úžitok.

Téma sa vzťahuje na postupy, vedomosti a zručnosti, ktoré sa odovzdávajú z generácie na generáciu, čím nám umožňujú udržiavať a zachovávať naše dedičstvo. Skúma, ako sa včerajšie dedičstvo stalo dnešným a ako ho možno vďaka ľuďom, ktorí odovzdávajú svoje vedomosti, zachovať pre budúce generácie. To prispieva k budovaniu identity a kontinuity. Tento proces je neustále v pohybe, čo dáva príležitosť pre organizátorov aktivít, aby ho preskúmali do hĺbky a zároveň podporili ocenenie kultúrnej rozmanitosti a kreativity.

Podmienkou konania aktivity DEKD je označenie miesta v čase ich konania logom DEKD. Do tohto ročníka bolo prihlásených 207 aktivít. Ich databáza je prístupná na stránke www.dekd.sk

Koordináciu aktivít na území Slovenskej republiky zabezpečuje ICOMOS Slovensko a Združenie historických miest a obcí Slovenska.

Generálnymi partnermi podujatia sú Ministerstvo kultúry SR, Pamiatkový úrad SR a Slovenské národné múzeum. Hlavnými partnermi podujatia sú Národný Trust n. o. a Mesto Žilina.

Otvárací ceremoniál DEKD 2023 sa uskutoční **8. septembra 2023 na Mariánskom námestí v Žiline**. V programe vystúpia deti zo ZUŠ L. Árvaya, kapela Topoľana, DJ Wutoku a hudobná skupina Billy Barman s dievčatami zo SĽUK-u. Tešiť sa môžete aj na komentované prehliadky vybraných pamiatok a na vernisáž výstavy diel architekta Ferdinanda Čapka (predstaviteľa moderny) a finančníka, investora Rudolfa Krupca. Výstava bude situovaná v Rosenfeldovom paláci. Srdečne Vás pozývame!

Prehľad aktivít v jednotlivých krajoch Slovenska:

V **Banskobystrickom kraji** sa uskutoční 55 aktivít, napríklad:

- 7. septembra bude v čase od 15.00 do 17.00 v Knižnici Jána Kollára v Kremnici remeselný workshop **Korytkárstvo ako dizajnové umenie** s výtvarníčkou Veronikou Kickovou formou interaktívnej ukážky výroby dreveného riadu spojenej s výstavkou originálnych výrobkov z dreva v rámci Minigalérie tvorby regionálnych remeselníkov.

- 15. septembra bude v čase od 15.00 do 17.00 v Horehronskom múzeu Brezne odborná prednáška o tradícii výroby modrotlača a farbiarskom remesle na Horehroní spojená s prezentáciou zbierkového fondu Horehronského múzea pod názvom **Modrotlač a farbiarske remeslo a jeho tradícia na Horehroní**.

- 21. a 22. septembra uvedie Divadlo Štúdio tanca v Banskej Bystrici v čase od 19.00 do 21.00 hod. tanečné predstavenie **Dotyk Alžbety + live music**. Inscenácia je skladaná z poetických obrazov, ktoré zachytávajú fragmenty života Alžbety Gwerkovej a jej partnera, maliara Edmunda Gwerka.

V **Bratislavskom kraji** sa uskutoční 10 aktivít, napríklad:

- 2. a 3. septembra sa v bratislavskom Starom meste uskutočnia **Dni majstrov ÚĽUV**. Tento rok sú hlavným motívom pletivá. Záštitu nad podujatím prevzala Slovenská komisia pre UNESCO.

- 9. septembra o 9.00 hod. začnú na Kláštornom námestí v Malackách remeselné trhy zamerané najmä na lokálnych výrobcov, doplnené sprievodným programom, s názvom **Malacká šošovica**.

V **Košickom kraji** sa uskutoční 40 aktivít, napríklad:

- 16. septembra o 8.00 hod. sa môžete zúčastniť na trase Košice - Turňa nad Bodvou jazdy retrovlaku pod názvom **Maratósky vlak na turnianske hradné hry** s cieľom výstupu na Turniansky hrad, kde budú prebiehať miestne slávnosti.

- 23. septembra v čase od 14.00 do 17.00 hod. uskutoční pred vstupom do obce Hrašovík slávnosť znovuoobnovenia historického kríža, so sprievodnými aktivitami pod názvom **111- ročný kríž – Nezломná súčasť hrašovíckej histórie. Druhý príchod – slávnosť znovuoobnovenia kríža**.

- 29. a 30. septembra sa v Dome tradičnej kultúry Gemera v Rožňave uskutoční 14. ročník medzinárodného festivalu paličkovanej čipky pod názvom **Paličkovanie, csipkeverés, koronki**.

V **Nitrianskom kraji** sa uskutoční 51 aktivít, napríklad:

- 6. septembra bude v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre otvorená výstava **Dneska nevesta, zajtra žena** zameraná ja party a čepce z obcí Podzoboria.

- 12. septembra sa uskutoční v Trábečskej knižnici v Topoľčanoch prednáška pre žiakov základných škôl **Dedičstvo ukryté v tradíciách** zameraná na prierez ľudových tradícií s dôrazom na jesenné obdobie – dožinky.

- 26. septembra pripravilo Múzeum Jána Thaina v Nových Zámkoch prednášku **Do dvora, či zo dvora?** O budúcnosti chlapcov a dievčat a pravidlách rodinného života.

V **Prešovskom kraji** sa uskutoční 9 aktivít, napríklad:

- 14. septembra o 9.00 hod. sa začne **Deň tradičných remesiel v skanzene** – podujatie zamerané na prezentáciu tradičných remesiel regiónu horného Zemplína s tvorivými dielňami.

- Obec Kamenica pripravila na 24. september o 16.00 hod. v Centre tradičnej kultúry **Hrady Šariša** – prednášku o výsledkoch najnovších pamiatkových výskumov.
- 26. – 28. septembra bude možné pre vopred objednané školské kolektívy v Podtatranskom múzeu v Poprade navštíviť v čase od 9.00 do 13.00 hod. tvorivé dielne **Od semienka po košeľu**, s prezentáciou jednotlivých fáz rastu a spracovávania ľanu ako rastliny až po zhotovenie odevu z ľanového vlákna.

V **Trenčianskom kraji** sa uskutoční 7 aktivít:

- 9. septembra od 16.00 do 21.00 hod. bude možné navštíviť v Handlovej na Dolnom konci Franzov dom s výkladom majiteľa Andreja Jedlovského, ktorý ho rekonštruuje v pôvodnom nemeckom štýle. Aktivita má názov **Udržateľnosť v pamiatkach – Franzov dom v Handlovej**.
- 16. septembra sa uskutoční na Bojnickom zámku workshop zameraný na základy techniky akvarelu pod názvom **Zámocký akvarel**.

V **Trnavskom kraji** sa uskutoční 16 aktivít, napríklad:

- 9. septembra o 14.00 hod. sa uskutoční na Holíčskom zámku podujatie **Kuchyňa Slovanov**, kde mudú môcť návštevníci ochutnať dobové špeciality pri dobovej hudbe.
- 22. a 23. septembra sa uskutoční v Seredi kultúrno-vzdelávacie podujatie **Dni európskeho kultúrneho dedičstva v Seredi**. Sprievodnou akciou bude výstava obrázkov „Renesancia očami detí“.

V **Žilinskom kraji** sa uskutoční 20 aktivít, napríklad:

- 23. septembra o 16.00 hod. sa uskutoční v Žiline **Monumentálna jazda** – cykloprehliadka diel vo verejnom priestore v rámci projektu Revízia.
- 26. septembra o 17.00 bude otvorená na Stanici Žilina – Záriečie výstava **20 rokov otvorenia kultúrneho centra STANICA**.

V Prievidzi, dňa 28. augusta 2023

Spracovala: Ing. arch. Silvia Kovárová, PhD.
hlavný koordinátor DEKD na Slovensku